

Existence OP III. stupně VZ Rantířov z hlediska umístění HÚ v lokalitě Hrádek

A. Ochranné podmínky OP III. st. VZ Rantířov

1. Ochranné pásmo III. stupně vodního zdroje Rantířov bylo vyhlášeno rozhodnutím odbor vodního a lesního hospodářství ONV Jihlava. č. j. Vod.382/83-Dv.-223 ze dne 14. 3. 1983 o stanovení PHO (= dnes OP) III. stupně nouzového odběru vody z řeky Jihlavy v povodí řeky Jihlavy k profilu čerpací stanice Rantířov.
2. Ve vazbě na předpisy platné v době, kdy bylo rozhodnutí vydáno, se jedná především o směrnici Ministerstva zdravotnictví a hlavního hygienika ČSR č. 51/1979 Sb. o základních hygienických zásadách pro stanovení, vymezení a využívání ochranných pásem vodních zdrojů určených k hromadnému zásobování pitnou a užitkovou vodou a pro zřizování vodárenských nádrží (č. j. HEM-324.2.-1.9.1978). Podle této směrnice je rozsah vymezení PHO 3. stupně definován takto:
 - a) § 5:
 - *„Pásmo hygienické ochrany 3. stupně se stanoví k zabezpečení ochrany vodního zdroje povrchové vody před nepříznivými zásahy do hydrologických a hydrogeologických podmínek oběhu vody, jejichž důsledkem by mohlo být zejména snížení vydatnosti vodního zdroje, před jeho znečištěním a přisunem biogenních látek; zahrnuje celé povodí nad místem odběru vody.“*
 - b) Příloha 2A body 4. a 5.:
 - *„Pásmo hygienické ochrany 3. stupně zahrnuje celé povodí nad místem odběru, pokud jeho část není určena jako pásmo hygienické ochrany 1. nebo 2. stupně. V tomto pásmu se uplatňují požadavky stanovené v bodu 6. této přílohy pro pásmo 3. stupně a přiměřeně i požadavky stanovené pro pásmo 2. stupně“*
 - *„V pásmu hygienické ochrany 3. stupně se klade hlavní důraz na hygienické zásady související s omezením přisunu biogenních prvků do vodních toků přitékajících do vodárenského toku bez ohledu na to, zda přicházejí z odpadních vod, ze zemědělské činnosti nebo zda souvisí se skladováním materiálů, pohonných hmot, tekutých paliv a perzistentních přípravků pro ochranu rostlin v zemědělství a lesů.“*
3. Uvedená směrnice byla zrušena zákonem č. 14/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zák. č. 138/1973 Sb., o vodách ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 138/1973 Sb., byl následně zrušen novým vodním zákonem č. 254/2001 Sb.

Zákonem č. 14/1998 Sb. byl zároveň zrušen institut ochranných pásem III. stupně. Tato změna se nedotkla do té doby vydaných rozhodnutí, která jsou i nadále, a to až do okamžiku jejich zrušení nebo změny, platná. Principy stanovení ochranných pásem dle zákona č. 14/1998 Sb. byly posléze převzaty do nového vodního zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

4. S ohledem na podmínky ochrany vodního zdroje stanovené pro toto ochranné pásmo a v kontextu nastavení ostatních kritérií pro výběr lokalit k umístění HÚ není, resp. nemůže být existence OP. III. stupně obecně vylučujícím kritériem pro umístění hlubinného úložiště v kterékoliv lokalitě.

B. Odběry z VZ Rantířov

5. Voda z řeky Jihlavy je odebírána v profilu Rantířov a čerpána do prostoru úpravny vody Hosov, po předúpravě je vedena do soustavy vodárenských rybníků (Pístovské rybníky), kterými společně s vodou z rybníků protéká a je dále využívána pro úpravnu vody v rámci skupinového vodovodu („SV“) Jihlava.
6. Rozhodnutí o povolení odběru vydal ONV-OVLHZ Jihlava a je vedeno pod č. j. Vod9615/76-Dv.-405. ze dne 17. 11. 1976. Platnost tohoto rozhodnutí byla prodloužena nejprve do r. 2017 (rozhodnutí Magistrátu města Jihlavy, OŽP č. j. OŽP/3926/2007-4 ze dne 20. 11. 2007) a následně do 31. 12. 2027 (rozhodnutí Magistrátu města Jihlavy, OŽP ze dne 08. 11. 2017, č. j. MMJ/OŽP/137163/2017-Nos).
7. Koncepční dokumenty zaměřené na rozvoj vodovodů a kanalizací daného území (PRVK – Plán rozvoje vodovodů a kanalizací) se o využití VZ Rantířov pro posílení SV Jihlava nezmiňují.

Podle informací dostupných na webu společnosti, spravující systém vodovodů a kanalizací tohoto území¹ (Vodárenská akciová společnost a.s.) došlo k obnově využívání pístovských rybníků pro posílení SV Jihlava v důsledku dlouhodobého sucha a nedostatku srážek v r. 2018, kdy došlo k výraznému poklesu hladiny VN Hubenov, která je hlavním vodním zdrojem pro Jihlavu a přilehlý region. Z tohoto důvodu Krajský úřad povolil zprovoznění odběru surové vody z Pístovských rybníků včetně kapacitního a jakostního posílení tohoto zdroje čerpáním vody z řeky Jihlavy v profilu Rantířov.

8. Z výše uvedeného je patrné, že v soustavě vodních zdrojů určených k zásobování SV Jihlava má odběr u Rantířova pouze doplňkový význam.

C. Dopady na výsledky hodnocení lokalit dle environmentálních kritérií

9. V rámci „Hodnocení potencionálních lokalit HÚ dle klíčových environmentálních kritérií“² spadá problematika ochranného pásma vodního zdroje Rantířov do kritéria K10c „Ovlivnění významných vodních zdrojů v širším území“, kterému v rámci skupiny kritérií K10 „Vlivy na povrchové vody a vodní zdroje“ byla přidělena váha 35 %.
10. K hodnocení všech environmentálních kritérií byla použita tzv. „Winterlingova krizová matice“, která pomocí symetrické pětibodové škály hodnotí riziko (pravděpodobnost) vzniku daného vlivu (vodorovná osa) a jeho významnost (vertikální osa).

V případě indikátoru K10c je hodnocení možného rizika odvozeno podle přítomnosti a pozice drenážních bází, v nichž může docházet k drenáži podzemní vody z prostor

¹ <https://vodarenska.cz/zasoby-povrchove-vody-se-lepsi/> - článek z 23. 9. 2019.

² Krajíček L., Skořepa Z., Hubáček O., Marek P. (Krajíček L., Skořepa Z., Hubáček O., Marek P. (2020): Hodnocení potenciálních lokalit HÚ dle klíčových environmentálních kritérií. – MS SÚRAO, TZ 456/2020. www.surao.cz/zuzovani)

hlubinného úložiště. S ohledem dosavadní poznatky o geologické stavbě a hydrogeologických poměrech na lokalitách a na stanovené bezpečnostní standardy a postupy platné pro umístování, výstavbu a provoz jaderných zařízení bylo riziko vzniku tohoto vlivu na všech lokalitách klasifikováno jako „nízké“

Hodnocení významnosti vlivu vychází z počtu obyvatel zásobovaných z tzv. „významných vodních zdrojů“. Protože termín „významný vodní zdroj“ není v platné legislativě definován, byl pro potřeby hodnocení za významný zdroj považován takový, který zásobuje minimálně 3 000 obyvatel. Tato hranice je odvozena z ust. § 3 odst. 1 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého může být obec s tímto (nebo vyšším) počtem obyvatel prohlášena za město.

11. Na lokalitě Hrádek bylo z dostupných zdrojů zjištěno, že vodní zdroje ve vymezeném širším zájmovém území zásobují pitnou vodou více jak 190 000 obyvatel. S výjimkou lokality Březový potok (cca 5 091 obyv.) nebyly na ostatních lokalitách významné vodní v takto definovaném pojetí zdroje zjištěny. Z tohoto důvodu byla lokalita Hrádek jako jediná ze všech sledovaných lokalit ohodnocena známkou „3“, která vyjadřuje významné riziko s nízkou pravděpodobností vzniku.
12. Vodní zdroj Rantířov je v přehledu vodních zdrojů v širším zájmovém území lokality Hrádek evidován (viz příloha 2, Tab. 25³) jako „lokální“, což v zásadě koresponduje s jeho charakteristikou uvedenou výše. Z hlediska hodnocení dle indikátoru K10c je však nutné zdůraznit, že ani v případě jeho zařazení mezi „významné vodní zdroje“ se s ohledem na jeho význam a důvod začlenění mezi zdroje zásobující SV Jihlava (viz výše – ad B.) se celkový počet obyvatel zásobovaných z významných vodních zdrojů nezmění a lokalita Hrádek bude i nadále hodnocena známkou „3“.
13. Z výše uvedeného vyplývá, že existence OP. III. stupně vodního zdroje Rantířov nemá žádný vliv na výsledky hodnocení lokalit dle indikátoru K10c a tedy ani na výsledky komplexního hodnocení, na jehož podkladě bylo zpracováno doporučení pro výběr kandidátních lokalit k podrobnější fázi hodnocení.

D. Shrnutí

Z výše uvedených informací vyplývá následující:

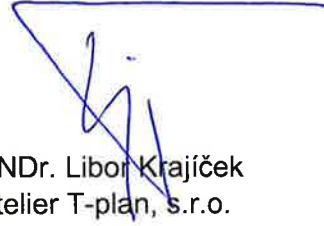
- a) Věcné naplňování podmínek režimu hospodaření v ochranných pásmech vodních zdrojů III. stupně je, s ohledem na jejich původ v již neplatné právní úpravě, nevyjasněné. Na jedné straně akcentuje ochranu vodních zdrojů z hlediska omezením přísunu biogenních prvků do vodních toků přítékajících do vodárenského toku, na straně druhé stanovuje pro rozsáhlá území (povodí vodního toku po odběrové místo) poměrně striktní pravidla, která jsou podle platné právní úpravy uplatňována pouze na základě konkrétních podmínek ve vybraných OP II. stupně. Ochranný režim stanovený podle předchozí právní úpravy pro OPVZ III. stupně nemá v kontextu nastavení ostatních kritérií pro výběr lokalit k umístění HÚ vylučující charakter.
- b) Povrchové odběry z řeky Jihlavy v profilu čerpací stanice Rantířov mají v běžném režimu pouze doplňkový význam. V rozhodnutí o stanovení OP III. stupně z r. 1983 jsou odběry v profilu Rantířov označeny jako „nouzové“. Pouze v důsledku mimořádné situace v r. 2018 (nedostatek kapacity VN Hubenov) bylo rozhodnuto o jejich opětovném

³ Tamtéž.

využití pro doplňování hladiny a zlepšení jakosti Pístovských rybníků, které plní funkci doplňkového zdroje surové pitné vody pro město Jihlava.

- c) Existence OP III. stupně vodního zdroje Rantířov nemá žádný vliv na výsledky hodnocení lokalit dle indikátoru K10c a tedy ani na celkové výsledky komplexního hodnocení lokalit.

V Praze dne 15. 9. 2021

RNDr. Libor Krajíček
Atelier T-plan, s.r.o.

*vedoucí řešitel hodnocení potenciálních lokalit HÚ
z hlediska environmentálních kritérií*

Sezimova 380/13, 140 00 Praha 4
IČ: 26483734 DIČ: CZ26483734